

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului Parohiile cl. I. și II. pe un an 5000 Lei Parohiile cl. III. . . . . 4000 Lei Parohiile sub clasă . . . . . 3000 Lei Pentru particulari . . . . . 1500 Lei	APARE DUMINECA MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.	Prețul inserțiunilor Concurs de prot. 4000 Lei. Parohii de cl. I 2500, de cl. II 2000, de cl. III 1000. La celelalte publicații 1 cm. □ 20 Lei

Indiferența religioasă

Viforul prefacerilor sociale stărnit de tehnicienii și economiștii secolului trecut, s'a resfrânt cu putere și asupra primei jumătăți a veacului prezent.

Rezultatele uimitoare ale mașinismului și autonomia individului, au abătut privirile acestuia dela cer la pământ, dela Dumnezeu, la materie.

Bunurile spirituale începând a fi considerate drept creațiuni ale materiei, în mod implicit au fost subordonate acesteia.

De aci înainte, scopul vieții omului, este: banul și plăcerea.

În jurul acestor două năzuinți deșarte, a început să se învârtască roata vieții omenești, stărnind în urma ei praful necredinței și al indiferenței religioase.

În fața unei atare concepții de viață, Biserica lui Hristos avea de înfruntat multe greutăți și necazuri.

Curentele ateie îi subminează temelia; credința în Dumnezeu, și nemurirea sufletului.

Cuiburile sectare îi macină autoritatea, doctrina și cultul.

Persoanele desfrânate îi alterează morala și sfințenia.

Parcă înadins toate elementele nelegiuirii și-au unit în acelaș triumf puterile pentru a desființa împărăția lui Dumnezeu de pe pământ.

Intr'o situație atât de critică, era necesar ca slujitorii Bisericii de toate categoriile să ia măsuri convenite pentru înfruntarea și înlăturarea primejdiei.

Dar se pare că cei mai mulți dintre ei n'au luat în serios pericolul. Bazându-se pe veșnicia Bisericii, că „nici porțile iadului nu o vor birui (Mat. 16, 18)“, mulți dintre cei chemați au ră-

mas pasivi la loviturile ce se dădeau religiei.

— Mulți au dezertat dela misiunea lor de a „propovădui cuvântul cu timp și fără timp, cu îndelungă răbdare, dând neconținut învățură (2 Tim. 4, 2)“. Mulți n'au luat în seamă aceste minunate sfaturi ale Sf. Ap. Pavel, fără împlinirea cărora nimeni nu poate fi un vrednic slujitor al lui Hristos.

Grijile lumesti, precum goana după ranguri și avere, după o viață mai liniștită și îndestulată, fără suferință și jertfă pentru adevăr și aproapele, au abătut pe slujitorii Domnului dela misiunea lor sfântă.

Dar întrelăsarea atât obligățiunii sacerdotale au întărit poziția vrăjmașilor Bisericii și au slăbit rezistența spirituală a credincioșilor. Neghina necredinței și a indiferenței religioase, s'a însământat în ogorul duhovnicesc al comunității creștine.

Patimile, vicile și blasfemiile au început să carieze morala creștină, stricând obiceiurile bune și răspândind pe cele rele, pierzătoare de suflete și fericire.

Aceasta este situația în care se găsește actualmente Biserica și Societatea creștină. La crearea ei au contribuit atât elementele laice din afară, cât și neglijența cronică din lăuntru.

A rămânea nepăsător față de o asemenea situație, înseamnă a te lepăda de Hristos și a conlucra la distrugerea societății omenești.

Desigur, că nimeni dintre cei conștienți, nu va lua asupra-și o asemenea răspundere. Drept aceea se impune o grabnică salvare, o imediată deparazitare morală și religioasă a conștiinței omenești în general, începând întâi cu pătura conducătoare și terminând cu cea ascultătoare, pentru a asigura mântuirea sufletelor și a înviora propășirea societății omenești.

Principiul regenerării sufletești este cel apostolic: „predică cu îndelungă răbdare“ și

„fi pildă credincioșilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăția... (1 Tim. 4, 12)“.

În deosebi trebuie să se dea o deosebită importanță asistenței sociale.

Inimile nu se câștigă numai cu vorbe, ci mai vârtos cu binefaceri.

Faptele milei trupești trebuiesc să fie o realitate pastorală și nu numai o lecție de catehism.

Domnul Iisus nu numai predă, dar mai ales miluie și vindecă. Drept aceea, Biserica să-și deschidă vistieria și pentru ajutorarea săracilor și suferinșilor, căci astfel nu-i va câștiga lesne pentru Hristos.

Biserica primară a folosit în largă măsură asistența socială și a creat acea „epocă de aur a creștinismului“ despre care vorbește cu fală istoria bisericească din primele patru veacuri după Hristos.

Să facem și noi asemenea și vom cunoaște bucuria succesului pastoral.

Să îmbrățișăm în activitatea noastră sacerdotală toate clasele sociale, în special pe cei mulți — dar săraci și nenorociți — și vom reînălța prestigiul Bisericii la locul ei de frunte de odinioară.

Să urmărim cu stăruință renașterea noastră sufletească, căci de ea depinde aceea a păstoritorilor noștri, iar de amândouă la un loc izgonirea necredinței și imoralității — și instaurarea în locul lor a împărăției lui Dumnezeu, generatoare de pace, prosperitate și fericire pe pământ.

Pr. Teodor Răzescu

POSTUL

Am început iarăși călătoria sf. post. Timpul postului este pentru noi creștinii, timpul în care trebuie să facem o anumită pregătire duhovnicească, petrecându-ne vremea în mai multă rugăciune și în pocăință.

Noi ne-am obișnuit să numim post, înfrânarea dela unele mâncări și complectă reținere dela beuturi vătămătoare în anumite timpuri ale anului pentru curățirea trupului și a sufletului. Dar postul nu se mărginește numai la atât. Căci ce folosește omului dacă postește numai cu trupul și se trufeste cu inima? Sau ce folosește numai a ne reține dela unele bucate, dacă prețul acestei mâncări care o economisești prin această postire, nu o dai, îndeosebi astăzi, unui sărac, unei văduve sau unui orfan, ce-întâlnești la fiecare pas.

Postul este în acelaș timp unul din cel mai potrivit și cel mai ales mijloc pentru înfrânarea poftelor, cari îndeamnă pe om la păcat și porniri rele, asigurând stăpânirea sufletului asupra trupului. Căci precum corăbiile ușoare mai repede străbat mările și oceanele, tot așa și omul postind, mai ușor se înalță cu gândul la cele cerești, zice sf. Ioan Gură de aur.

Iar fericitul Augustin ne spune că postul curățește inima, ridică sufletul, supune carnea spiritului, face sufletul aplecat la căință și zdrobirea inimii, depărtează dela noi relele porniri ale trupului, potolește văpaia poftii cărnii și aprinde plăcerea curățeniei.

Postul dă stăpânire omului asupra năzuințelor și poftelor trupului, făcându-l gata, a-l pune orișicând în serviciul lui Dumnezeu. Prin el se exercită voința noastră, postul fiind în acelaș timp și hotărârea liberă și conștientă a sufletului de a se supune poruncilor Dumnezeiești.

Exemplul de a posti ni l-a dat însuși Mântuitorul Iisus Hristos, prin cele 40 zile petrecute în pustiu și tot El ne-a învățat și cum trebuie să postim (Mat. 6. 16-18). Despre sf. Antonie ni-se spune că uneori mânca la 4 zile, nopți întregi, lipsindu-se de somn și petrecându-și tot timpul în rugăciune și meditare.

Iar pe noi ne sfătuie Domnul nostru Iisus Hristos cum trebuie să postim, zicându-ne: „Iar când postiți, nu fiți ca fățarnicii posomorâți, căci ei își smolesc fețele lor ca să se arate oamenilor că postesc. Dar tu când postești unge-ți părul tău și spală-ți fața ta (Mat. 6 16).

Deci nu ca fățarnicii, căci ei își iau plata lor aici pe pământ pentru acest fel de postire. Nu astfel de post voesc eu zice Domnul nostru Iisus Hristos, ci fără a te arăta oamenilor că tu postești, desleagă toată ura, clevețirea, desleagă legăturile cele făcute cu sila. lasă pe cel prins în slobonie și rupe toată scrisoarea cea nedreaptă. Frânge celui flămând pâinea ta și pe cei săraci fără de casă, găzduiește-i în casa ta, pe cei goi îmbracă-i, pe cei orfani mângăieși și-i ajută după putință.

Nu trece nepăsător pe lângă ce-l neputincios și nenorocit, care tremură de foame și frig. Deschide-ți inima ta, întinde mâna ta și ajută-l. Numai așa postul tău va fi deplin.

Căci ce folosește omului a posti cu gura și a se trufi cu inima și cu fapta sa?

Deci mai aspru sau mai ușor, postul este precum vedem o jertfă trupească și sufletească, pe care noi o aducem lui Dumnezeu, Tatăl cel ceresc.

Înainte de Hristos, oamenii dedicau lui Dumnezeu câte ceva din ceace ei aveau mai de preț și drag și apoi îl nimiceau prin toc, pe un altar și cu anumite forme de cult. Așa au fost jertfele din Testamentul Vechiu, începând cu jertfa lui Avel, care a adus lui Dumnezeu cel mai frumos miel și culminând cu jertfa de pe Golgota, a Mielului lui Dumnezeu, Iisus Hristos, care pentru noi oamenii s'a jertfit, și'n fața căreia prăznuiri noi ne aflăm în aceste zile pline de mari frământări.

Fiul lui Dumnezeu s'a jertfit pentru noi toți fără deosebire, prin nemăsurata Lui iubire de oameni și și-a dat viața pentru mântuirea noastră.

Noi deci, cu ce-i răspundem la această dovadă de nețărmuită dragoste? Cum să-i mulțumim? Noi cu ce jertfim întru această atât de mare iubire de oameni a lui Hristos Iisus?

Un profund simțământ de recunoștință ne îndeamnă totuși pe fiecare la aceasta!

Ani de zile am asistat la o colectivă risipă a bunurilor trupești, într'o nepăsare egală cu aceea pentru sufletele noastre. Când am avut mijloace de traiu îndestulătoare, le-am prefăcut în tot atâtea instrumente de petrecere și de desfrâu. Am pornit toți în iureș nesăbuit spre nepermisele satisfacții trupești, una mai vinovată ca alta. N'a fost clasă socială și aproape n'a fost om care să nu-și uite îndatoririle morale. Nu putea deci să nu vină asupra noastră reacția, pedepsitoare a moralei ultragiutate, înfrântă și nesocotită de noi, ani în șir, după trecutul războiu mondial.

Când însă, sunetul sinistru al sirenelor, ce se încrucișa asupra capetelor noastre până mai curând, semnalându-se primejdii ce ne amenințau de sus și tot asemenea prăpădul ce s'a abătut asupra noastră, asupra gospodăriilor și caselor noastre, ne-au adus desigur aminte fiecăruia de înstrăinarea noastră prea mult de cele bune și folositoare pentru sufletele noastre și bine plăcute lui Dumnezeu.

Când începe primăvara, zice sfântul Ioan Gură de aur, — plugarul își pregătește unelte sale pentru lucrul de primăvară, corăbierul își duce la mare corabia sa și călătorul pornește din nou la drum. Tot așa se cuvine ca și noi, călători în această vale a plângerii, să ne pregătim, ca drumetul înțelept, de drumul cel lung, în spre călătoria noastră cea în sperer, care ne așteaptă mai de vreme sau mai târziu, azi sau mâine, pe fiecare din noi.

Toată viața noastră trebuie să fie o pregătire pentru clipa cea din urmă, dar mai ales timpul postului este prin excelență destinat pentru mântuirea sufletului.

Deci ca nicăeri altădată să căutăm să învingem valurile ispitelor ce se ridică asupra noastră. Să ne pregătim așa cum se cuvine pentru Înviere, pentru marele praznic ce ne stă în față. Să nu precupețim nimic, ci crezând în atotputernicia și bunătatea cea nemăsurată a lui Dumnezeu și luând exemplul dela sfinții noștri părinți bisericești, cari și-au închinat întreaga lor viață slujirii cu credința lui Dumnezeu, prin rugăciune și post să ne întărim și noi în hotărârea de a servi lui Dumnezeu măcar în acest drum al sfântului post, rugându-l neîncetat să îndepărteze mila Sa dela noi, întărindu-ne în practicarea virtuților creștinești cât mai mult.

În calea acestei hotărâri s'ar putea desigur să se ridice înlăuntrul sufletului nostru, glasuri și îndemnuri vrăjmașe, cari ne vor îndemna altfel. Deoparte ispita înbuibării ca și până acum cu tot felul de mâncări și beuturi chiar — de altă parte osteneala postului și a rugăciunii umilite în fața icoanei Domnului nostru Iisus Hristos.

Stă în față înfrânarea și lăcomia! Dar lupta să fie de astă dată mai îndârjită ca de obicei, învingând fiecare din noi îndemnul cel rău.

După toate câte a revărsat asupra-ne atotputernicul Tată ceresc, cred că nu se mai află nimeni din noi care să șovăiască în a alege calea cea mai potrivită.

Asprimea vremurilor pe cari le trăim, ne cer să ne stăpânim și înfrânăm patimile, cari totuși par că în aceste timpuri se răsfață tot așa de mult ca și altă dată.

O chemare adâncă se îndreaptă în aceste clipe de răscruce istorică către sufletul fiecărui creștin.

Cine nu este cu Mine, împotriva Mea este! Dacă vei gusta din dragostea Lui nu vei vrăjmași pe aproapele tău; dacă vei gusta din liniștea Lui pace vei avea; dacă vei gusta din bogăția Lui sărac nu vei fi!

Sufletele noastre să se umple de iubire către Dumnezeu și aproapele și să se depărteze din ele ura, nedreptatea, răutatea și clevetirea; picioarele noastre să umble în acest sfânt post numai pe calea dreptății, postind și dând milostenie, așa cum Mântuitorul Iisus Hristos ne-a învățat, și împreunând postul nostru cu faptele îndurării trupești și sufletești vom adevăra cele zise de sf. Vasile cel Mare „că postul este cel mai bun străjer al sufletului, cel mai sigur tovarăș al corpului. Postul dă aripi rugăciunii pentru a se înălța până la ceruri. Postul este sprijinitor caselor, părintele sănătății, povățuitorul tinerimii, podoaba bătrânilor și amic al soților“.

Un așezământ religios și cultural de altădată

Mănăstirea dela Srediștea-Mică

de Preot CAIUS PASCU

ISTORICUL MĂNĂSTIREI

În cuprinsul Banatului subjugat, la o depărtare de cca 10 km. de Vârșeț este situată pe coama unui deal, comuna românească *Srediștea-Mică*, numită de popor „Pârnea”, „Pârniauă” și „Pârniaura”, aparținătoare eparhiei Caransebeșului.

În timpurile vechi, pe locul unde este situată actuala biserică ortodoxă română, zidită la anul 1878, a existat o mănăstire ortodoxă¹⁾ cu hramul Arh. Mihail și Gavril, ca a fost tot așa de veche ca cea dela Vărădia, Partoș și Butin²⁾ (Șemlacul-Mic).

Dela acest așezământ religios comuna și-ar fi împrumutat numele căci — după Nicolae Tincu-Velia — *Srediște* în limba bulgară înseamnă mănăstire, după cum tradiția susține că ar fi fost întemeiată de către lucrătorii mănăstirii, veniți din satele vecine și așezați aci, dovadă numele unor familii ca Vărădeanu, Birdeanu, etc, ce locuiesc acum în comună³⁾.

Un document, dat de preotul Vichentie Neagoe, din Srediștea Mică⁴⁾ (reposit în comuna Gherman, jud. Timiș, la 9/11 Decembrie 1880, unde a servit ca preot din an. 1876⁵⁾, igumenului Mănăstirii Mesici, Gherasim Sciatoru, ca să-l citească, ar fi arătat că mănăstirea dela Srediștea-Mică, desființată la propunerile făcute în sinodul sârbesc din anul 1774, și încuviințat de împăratul Iosif al II-lea, a fost mai veche de 600 ani. Murind igumenul dela Mesici, acel document s'a pierdut⁶⁾.

În anul 1717 comuna este amintită sub numele de *Malo Szeretiște* (Mica Seretiște) cu 20 de case. Tot în secolul XVIII-lea comuna este amintită sub numele de *Mal Sredisa* și *Mali Sredista*⁷⁾.

Pe harta întocmită de Grisellini în anul 1776, este arătată mănăstirea sub numele de *Clos (ter) Stretistie*⁸⁾. Asemenea face amintire

de această mănăstire hărțile din anul 1783⁹⁾.

La începutul secolului al XVIII-lea se așează la Srediștea-Mare 50 de familii de Români, venite din Oltenia, dela Mănăstirea Tismana, împreună cu ierodiaconul Vasile Loga (Diaconul), care săvârșește serviciile divine în românește, în mănăstirea românească dela Srediștea-Mică, unde — după părerea lui Ioachim Miloia¹⁰⁾ — întemeiază o renumită școală românească în care se preda, pe lângă alte științe și arta picturii¹¹⁾.

Ierodiaconul Vasile Loga, zice Ioachim Miloia, „la Srediștea mică înființează o școală de dascălie... Cele 50 de familii aduse cu sine dela Tismana Olteniei au fost o transfuziune sănătoasă pentru Banat, căci afară de câțiva meșteri zugravi iscusiți ce au ieșit din școala amintită, acest stoc de oameni a alimentat și mănăstirile și școlile noastre primitive cu călugări și dascăli“¹²⁾.

„El a propus în școală pe lângă mai multe științe și măestria zugrăvirii. Din școala lui au ieșit iară buni cărturari și zugravi: feciorul său Gheorghe¹³⁾ un Vârșețan, Raicu și oarecare Petruți, român din Timișoara. Toți patru acești zugravi în urma mandatului episcopesc au avut a însemna numele sfinților și alte inscripțiuni prin bisericile românești numai slavonește“¹⁴⁾.

Afară de Raicu, Petruți și fiul să Gheoghe, a mai învățat pictura în atelierul școlii ierodiaconului Vasile, ucenicul Stancu și — probabil — Radu Lazarovici¹⁵⁾, preot în Caransebeș și Ioan Popovici. Fiindcă aceștia îi ajută ierodiaconului Vasile, la pictarea bisericii ortodoxe române din Clopodia (jud. Timiș), care s'a executat între 20 Iunie și 7 Septembrie 1762.¹⁶⁾

În anul 1749 comuna Srediște cu 140 case are 3 preoți: Ieremia Rancov, Ioan Stoiadinov și Gheorghe Marcov.¹⁷⁾

La anul 1771 mănăstirea dela Șemlacul-Mic (Pârneaavoraț) — cunoscută azi sub numele de Mănăstirea „Săraca” — a avut „o podgorie

9) Borovszky, o. c., p. 59.

10) Ioachim Miloia, „Mănăstirea Săraca” centru de cultură și artă bănățeană. „Analele Banatului”. Timișoara, 1931. Fasc. 9. Nr. 2-4, p. 85.

11) N. Tincu-Velea, o. c., p. 202.

12) I. Miloia, „Mănăstirea Săraca”... o. c., p. 102.

13) Pr. Caius Pascu, *Zugravul Gheorghe Diaconoviciu*. „Dacia”. Timișoara, Nr. 197 și 198/1943.

14) T. Velea, o. c., p. 201-204.

15) Vezi Pr. Caius Pascu, *Preotul și zugravul Radu Lazaroviciu*. „Foaia Diecezană”. Caransebeș, Nr. 28/1941.

16) I. Miloia, *Din activitatea artistică a ierodiaconului Vasile*. „Analele Banatului”. Timișoara, 1930. Fasc. 7. Nr. 4 p. 90.

17) *Statistici sârbești din dieceza Caransebeșului și Aradului în veacul XVIII*. „Foaia Diecezană”. Caransebeș, 1908. Nr. 49, p. 3.

1) Dr. Borovszky, *Temes vármegye monografia*. Budapest, pag. 59.

2) Nicolae Tincu-Velea, *Istoria bisericească și politică națională*. Sibiu, 1865, p. 178-179.

3) Gheorghe Jumanca, Comunicare.

4) N. Tincu-Velea, o. c., p. 178-179.

5) Pr. Caius Pascu, *Ierodiaconul Vasile Loga*. Timișoara, 1943, p. 7, nota 9.

6) N. Tincu-Velea, o. c., p. 178-179.

7) Borovszky, o. c., p. 59.

8) Francisc Grisellini, *Istoria Banatului*, tradusă de Nic. Bolocan, București, 1926.

la mănăstirea *Srediŝce* de circa 5 sape¹⁸⁾.

În acest timp (1771) s'a adăposit vreme-luc la Srediŝtea-Mică Nicodim, egumenul Mănăstirii Troița (Herțegovina), împreună cu diaconul său Alexiu Savici¹⁹⁾.

Francisc Grisellini în seisoarea sa a VII-a adresată baronului Pompeius *Brigido urată* că „Unii Valahi din Banat și chiar din altă parte au obiceiul a-și aranja afacerile familiare, a-și lua rămas bun dela copii lor și a-și petrece restul zilelor lor într'o mănăstire, ca orice călugăr; împărăteasa-regină însă printr'un decret din anul 1775 a pus capăt acestui obicei în țările ei, pentru ca mănăstirile, a căror număr a fost nu de mult redus și în mai multe din ele rentele au fost sistate, să nu fie împovărate cu indivizi de prisos²⁰⁾“.

La 1777 desființându-se din ordinul reg. Maria mănăstirea dela Srediŝtea-Mică²¹⁾ și la 16 Iunie 1778 cea dela Șemlacul-Mic²²⁾, pământele acestora le-a luat camera regească și pentru ele s'a ordonat să tragă Mănăstirea Mesici în tot anul câte 400 mețe de grâu și 200 de păpușoiu din grânarul cameral. Antis-tele mănăstirii Mesici era până la reducerea mănăstirilor igumen, iară de aici înainte s'a ordonat să fie arhimandrit²³⁾“.

CĂLUGĂRII MĂNĂSTIRII SREDIȘTEA-MICĂ

Dintre călugării acestei mănăstiri cunos-tem pe următorii:

Isaia Dimitrievici, în anii 1747-1773.

Acesta a fost locuitor de igumen. A venit aci dela Mănăstirea Vrăcevința (din Serbia), la anul 1747²⁴⁾, Dela anul 1773 este igu-mentul Mănăstirii Mesici până la anul 1777²⁵⁾.

Isaia Dimitrievici, namestnicul Mănăstirii Srediŝtea-Mică, ca membru al congresului elec-toral pentru alegerea de mitropolit (în care a fost ales episcopul Caransebeșului Ioan Geor-gevici), a semnat alături de ceilalți membrii, protocolul congresului, la 7 Septembrie 1796, în Carlovitz²⁶⁾.

Mihai Vuianovici, 1766-1771.

S'a născut la Gostinița (Serbia), în anii 1752-1759 a servit ca paroh în Raibița (din

Serbia). La 1763 s'a călugărit²⁷⁾. În anul 1766 vine la Srediŝtea-Mică din Mănăstirea Dracia (Serbia)²⁸⁾. La anul 1775 a fost făcut namest-nic, iar la 3 Octombrie din acelaș an îl vedem printre călugării mănăstirii dela Șemlacul-Mic. A fost „liniștit și bun“, „căltură,*) n'a avut, dar a știut să vorbească și să scrie sârbește. La anul 1775 a avut vârsta de 56 ani²⁹⁾“.

PELERINAJE

Protopresbiterul Nicolae Tincu-Velea ne mărturisește în valoroasa sa *Istorie bisericească* că poporul din apropiere „și din locuri mai îndepărtate mai vârtos în cazuri de boale grele mergea la biserica satului cu evlavie spre închinare și rugăciune³⁰⁾. Iar din anul „1933 românii din Banatul Jugoslav suflând spuza vremilor, au reluat legătura cu trecutul inau-gurând pelerinajele anuale la această mănăs-tire³¹⁾“. Astfel la ziua sfintei cruci, poporul credincios se trudește, suind dealul Srediŝtei, ca să se apropie „cu frica lui Dumnezeu, cu credință și dragoste“, de altarul sfânt al bise-ricii lui Hristos, a-și îndoi genunchii pe pământul călcat altădată de strămoși, pentru a cere milă și îndurare dela Dumnezeu Tatăl tuturora.

BIBLIOGRAFIE

1. Borovszky Samu Dr., *Temes vármegye monografia*. Budapest.
2. Cornean Nicolae, *Monografia Eparhiei Caransebeș*. Caransebeș, 1940.
3. Cotoșman Gheorghe Dr., *Episcopia Caransebeșului până în pragul sec. al XIX-lea*. Caransebeș, 1941.
4. Grisellini Francisc, *Istoria Banatului*, tradusă de Nicolae Bolocan. București, 1926
5. Mețeș Ștefan, *Mănăstirile Românești din Transilvania și Ungaria*. Sibiu, 1936.
6. Miloia I., „Din activitatea artistică a ierodiaconului Vasile“. *Analele Banatului*. Timișoara, 1930, Fasc. 7 Nr. 4.
7. Miloia I., „Mănaștirea Săracă“ centru de cultură și artă bănățeană. „Analele Banatului“, Timișoara 1931 Fasc. 9, Nr. 2-4.
8. Pascu Caius Pr., *Ierodiaconul Vasile Loga*. Timișoara, 1943.
9. Pascu Caius, Pr., *Zugravul Gheorghe Diaconoviciu*. Ziarul „Dacia“. Timișoara, 1943 Nr. 197 și 198.
10. Pascu Caius Pr., *Preatul și zugravul Radu Lazaroviciu*. „Foia Diecezană“, Caransebeș, 1941 Nr. 28.
11. „Statistici sârbești din dieceza Caransebeșului și a Aradului în veacul XVIII“. „Foia Diecezană“, Caransebeș, 1908 Nr. 49.
12. Tincu-Velea Nicolae, *Istoria Bisericească și politico-națională*, Sibiu, 1865.
13. Miloia, „M. Săracă“... p. 101.
14. Mețeș, p. 213.
15. Miloia, „M. Săracă“...
16. N. T. Velea, o. c., p. 178.
17. Nicolae Cornean, *Monografia Eparhiei Caransebeș*. 1940, p. 556-557.

18) I. Miloia, „M. Săracă“... I. c., p. 100.

19) Mețeș, o. c., p. 213.

20) Fr. Grisellini, o. c., p. 176.

21) I. Miloia, „M. Săracă“... I. c., p. 85; Mețeș, o. c., p. 213.

22) I. Miloia, „M. Săracă“... I. c., p. 103.

*) Dela Denia (Jud. Timiș).

23) Cfr. Nic. Tincu Velea, o. c., p. 187.

24) Mețeș, o. c., p. 213.

25) Mețeș, o. c., p. 207.

26) Protoiereu Dr. Gheorghe Cotoșman, *Episcopia Caransebeșului până în pragul sec. al XIX-lea*. Caransebeș, 1941, p. 152.

Poate rugăciunea influența asupra destinelor omenești?

Este întrebarea ce și-o pune omul în aceste frământate vremuri. Și pornim gândindu-ne la trecut.

În vremea aceea — adică cea de demult — oamenii eminenti prin înțelepciunea și caracterul lor, erau venerați de popoare.

Sfaturile lor cu observările drepte, cumpătarea lor, când puteau și ei ca și alții să se dea farmecului plăcerilor; disprețul pentru lucrurile pe cari oamenii le căutau cu cea mai mare ardoare; înfrânarea lor liniștită și gravă, când fiecare din jurul lor se dedea la beția poftei; curajul lor, în mijlocul nenorocirilor generale; totul în ei se părea că anunța ceva supranatural. De aceea se și credea că asemenea oameni sunt în directă comunicare cu Dumnezeu și că dela. El primesc tot felul de descoperiri înalte și mântuitoare.

La iudoi și păgâni era răspândită credința că înțelepții lor aveau raporturi intime cu Divinitatea. Profeții lor se priveau ca unii ce sunt mai sfinți decât alții, pentru că numai ei intrau în sanctuarul templurilor.

Știu bine că unii pretinși înțelepți ai zilelor noastre râd de această credință, a vechilor popoare, ca de o superstiție grosolană, dar adevăratul înțelept găsește în aceasta un mare adevăr pe care nu ușor îl poți răsturna, prin derâdere, căci însăși această comunicare cu Divinitatea îi făcea mai înțelepți, mai prevăzători, mai curajoși și mai mărinimoși decât alții. . .

Și azi e posibilă o comunicare cu Divinitatea și aceasta, la creștini, se face prin rugăciune.

Mulți însă, socot azi rugăciunea de prisos, sau cel puțin nefolositoare; nu se roagă de teamă ca să nu fie tratați ca niște bigoți; în ochii unora ca aceștia, rugăciunea nu este bună decât pentru oamenii de o inteligență mărginită și că n'ar fi decât o funcțiune a bisericaniilor. Pentru ce să mă rog, căci și așa rugăciunea mea nu poate schimba mersul evenimentelor? Ceeace Dumnezeu a hotărât aceia se va întâmpla și toată strădania mea este zadarnică. Dumnezeu îmi dă și fără să cer tot ceea ce îmi e necesar, El cunoaște lipsurile mele mai înainte de a-l ruga eu și apoi toată insistența mea nu ar putea schimba decretul Providenței. În nesfârșita Lui bunătate, îmi dă ceea ce crede că

mi-ar fi bun și folositor, fără să cer eu, prin rugăciune. Așa zic unii zilelor noastre și ca atare conchid că rugăciunea nu poate influența asupra destinelor noastre particulare și publice.

Este raționalismul fatalist și conturat în predestinație.

Omul cel adevărat, cel binecrescut crede, însă, altfel, el crede că rugăciunea nefățarnică și care izvorăște din adâncul inimii, a avut și are întotdeauna influență asupra destinelor omenești; el crede că rugăciunea are atâta putere, încât poate schimba mersul întreg al împrejurărilor și chiar în chipul cel mai folositor pentru noi.

Această convingere, nu e izvorul unei iluzii ci e născută din însuși Cuvântul Dumnezeirii din observarea vieții omenești și propria experiență.

Mântuitorul Iisus Hristos, oare nu cunoștea, atâtștiința lui Dumnezeu? Au doară nu a spus: „că Părintele cereșc știe de ce avem nevoie“ (Mat. VI. 32.); dar cu toate acestea, ne recomandă rugăciunea și ne zice: „*Cereți și vi se va da, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide; căci celui ce cere i se va da, cel ce caută va afla și celui ce bate i se va deschide. Este oare cineva între voi care să dea fiului său piatră în loc de pâine pe care o cere? sau dacă cere pește să-i dea șarpe? Deci, dacă voi răi fiind știți să dați cele bune fiilor voștri, cu cât mai vărtos Părintele cereșc va ști să dea cele bune, celor ce cer dela Dânsul“ (VII-2).*

Nu mergem cu credința până acolo că rugăciunea noastră, are să facă minuni, deși Mântuitorul, ne asigură și de aceasta, puterea sa însă e extraordinară; dar extarordinarului nu încetează a fi natural, căci adeseori și naturalul ni se pare că este o minune pentru că nu întotdeauna îl înțelegem. Pildele Sf. Scripturi ne aduc minuni săvârșite prin post și rugăciune.

Trebue să știm și să credem, totodată, că Dumnezeu, nu întotdeauna se grăbește a satisface rugăciunea noastră, mai ales când această rugăciune, nu e spre folosul nostru și chiar de ar fi, ascultarea e mai târzie; dar întotdeauna în momentul cel mai potrivit cu adevăratele noastre interese, ceea ce scurtimea inteligenții noastre, nu poate determina.

Nu trebue să credem că cele ce cerem noi, prin rugăciune, ar constitui cu adevărat izvor de fericire pentru noi.

Ar fi o nebunie să gândim că vederea mărginită a omului s'ar putea măcar asemena cu atâtștiința lui Dumnezeu. Și totuși iubim să descoperim acestui duios Părinte până și cele

mai copilărești secrete dintre dorințele noastre; căci este așa de dulce să-și deschidă cineva inima unui părinte!... Dar, chiar atunci când dorințele noastre nu se împlinesc, trebuie să fim plini de recunoștință, căci cercarea a dovedit că tocmai contrariul cererii produce fericirea, mai ales că multe noastre dorințe sunt izvorâte din vanitate și din o inimă prea obișnuită cu plăcerile lumești. De aceea oridecâteori cerem dela Dumnezeu ceva, se cuvine a adăuga, cererii noastre și următoarele Dumnezeiești cuvinte: „Nu precum vreau eu, ci după cum Tu voești Părinte”. Și fără a ne arăta prea pretențioși, vom termina rugăciunea noastră cu încrederea unui bun copil: — Tata va face după cum va crede că-i bine pentru mine; eu mă încred în el din toată inima mea.

(Va urma)

Preot N. Clurescu

INFORMAȚII

Predică. Duminecă 15 Aprilie a. c. va predica în biserica catedrală Păr. Tr. Dobromirescu din loc.

Mersul războiului. Cu pași repezi, războiul merge spre sfârșite. Trupele aliaților înaintază cu repeziciune pe toate fronturile, cu toată îndârjita rezistență a hitleriștilor. Ungaria este curățită aproape complet, de trupele sovietice cari au ocupat Sopron, Viena-Neustadt și Viena. În nordul Dunării trupele sovietice și române au ocupat Bratislava, capitala Slovaciei.

Trupele române, sub comanda generalului Dascălescu au ocupat Bemska Bistrița trecând Nyitra.

În sud trupele sovietice și bulgare sunt la numai 60 Km. de Zagreb.

Pe frontul de răsărit trupele sovietice au ocupat orașele Danzig și Gdiniua, importante porturi la Marea Baltică. În Prusia orientală trupele germane încercuite în Kenigsberg sunt în lichidare. Tot asemenea și cele din Breslau, Trupele sovietice se află abia la 60 Km. de Berlin.

Pe frontul din Apus — trupele anglo-americe și franceze înaintază spre inima Germaniei. Intreg bazinul Ruhrului este ocupat. Trupele aliate au ocupat importante centre ca Münster, Kassel, Heidelberg, Frankfurt pe Mein Warbing, Fulda, Mannheim, Würzburg etc. Ele înaintază rapid în Olanda — care se pare că va fi evacuată de germani.

Avioanele aliate bombardează zilnic centrele feroviare, transporturi de trupe, orașele principale și Berlinul. Mare pradă de războiu a căzut în mâinile aliaților.

În **Extremul orient** trupele americane înaintază în Filipine și au ocupat alte insule importante. Capitala Japoniei — Tokio și alte orașe au fost bombardate, suferind mari pagube. Pe mare au fost scufundate multe vapoare nipone.

Mulțumită publică. Indureratele Familii Spunei și Munteanu din loc, exprimă și pe această cale simțite mulțumiri tuturor persoanelor cari le-au micșorat durerea condolându-le, fie verbal, fie în scris, din prilejul trecerii la cele eterne a mult iubitului lor Andrei Spunei, funcționar principal la Of. P. T. T. din loc.

În special mulțumesc Autorităților P. T. T. dela Inspectorat, Reședința de județ și loc.

DI. Eduard Beneș președintele *Cehoslovaciei* refugiat la Londra s'a reintors cu membrii guvernului la Cosice, de pe teritoriul Cehoslovaciei după 4 ani de pribegie.

ANUNȚ IMPORTANT. Cu începere de azi, Administrația „Foi Diecezane” intră pe seama Librăriei noastre diecezane din loc.

Rugăm pe Onor. noștri abonați a trimite abonamentele pe adresa Librăriei Diecezane din Caransebeș.

Cu o cale comunicăm că, din cauza scumpetei crescânde la materiale și la mâna de lucru, suntem nevoiți a majora abonamentele precum este indicat la „Prețul Abonamentului”.

Sărbătorirea Duminicii ortodoxiei din comuna Forotic. Sfânta Liturghie a fost săvârșită de preoții localnici, iar răspunsurile au fost date de corul bărbătesc din loc.

Preotul Mitrofan Ciorei a predicat despre însemnă-atea sfintelor icoane.

După masă la ora 3 în localul școlii primare fiind de față D-nii învățători, autoritățile comunale și un numeros public — s'a desfășurat următorul program:

1. Tatăl nostru, executat de corul bărbătesc.
  2. Cuvânt de deschidere, rostit de preotul Mitrofan Ciorei.
  3. Diferite poezii religioase, recitate de elevii școlii.
  4. Slavă întru cei de sus, executat de corul mixt al Soc. Sf. Gheorghe.
  5. Glasul bisericii străbune, poezie recitată de Pavel Gherga membru al Soc. Sf. Gheorghe.
  6. Poezii de elevii școlii.
  7. Couferința preotului Gheorghe Pleavă, despre însemnătatea zilei.
  8. Sfânt, cor, executat de corul bărbătesc.
  9. Iisus, poezie recitată de Achim Petrica membru al Soc. Sf. Gheorghe.
  10. Ochiul, priceasnă executată de corul mixt al Soc. Sf. Gheorghe.
  11. Cuvânt de încheiere, rostit de preotul Mitrofan Ciorei.
  12. Imnul Regal executat de corul bărbătesc.
- Ambele coruri au fost dirijate de Ion Gherga cantorul bisericesc.

Numiri. Dl Vasile Lugojanu, actual subinspector se numește inspector școlar al județului Caraș, iar Dl. C. Arcan învățător în Moldova Nouă se numește inspector școlar de circumscripție la regiunea Timișoara pentru îndeletnicirile practice.

Prof. *Novac* a fost numit prefect al județului Caraș.

PARTEA OFICIALĂ

NOTE OFICIALE

Nr. 1690 E. 1945.

Spre orientare și conformare, — întrucât e cazul — se comunică în copie adresa Comisiunii române pentru aplicarea Armistițiului No. 13.095/1945, primită prin Ministerul Cultelor și Artelor:

Vă rugăm a ne comunica de urgență un tablou centralizator de obiecte date în folosință până la 1 Martie 1945, de Organele DV. în subordine, comandamentelor sovietice și subcomisiunilor județene sovietice, spitale, etc., arătând separat dacă eventual la plecarea unităților sovietice cărora le-au rămas încredințate aceste obiecte, s'au întâmplat ca să nu fie predate și anume ce nu s'a restituit. Pe viitor Vă rugăm a ne sesiza despre orice mișcare intervenită în tabloul ce ne trimiteți. Situațiile se vor face pe localități, cu indicarea fiecărei unități sovietice către care s'a făcut predarea, precizându-se și autoritatea DV. în subordine care a procurat și a pus la dispoziție aceste obiecte și care urmărește restituirea obiectelor date în folosință. Totodată Vă rugăm să binevoiți a nota că, potrivit adreselor Comisiei Aliate de Control No. 1157 E. K./31 XII 944 și No. 1578 E. K./945, pentru cererile directe ale unităților militare ale armatei roșii, de mobilier și cazarmament, se va proceda astfel. Cererile înaintate direct autorităților românești locale, unde cantonează sau se instalează diferite servicii sau spitale aliate, pentru mobilier, utilajul încăperilor pentru spitale, paturi și accesorii de pat, mese, scaune, taburele, casse de bani rechizite de birou, precum și alt inventar de cazarmă, trebuiesc luate măsuri de livrarea acestor obiecte în folosință temporară, din resursele existente. Rechizitele de cancelarie perisabile, nu se dau în folosință.

Pentru obiectele care nu se găsesc pe piețele locale, cantitățile de cazarmament depășind posibilitățile de procurare, fie prin împrumut dela autoritățile românești, fie prin cumpărare în cadrul art. 10 din Convenția de Armistițiu, cu îndeplinirea formelor cerute de Decretul-Lege No. 61/945, autoritățile locale vor cere urgent prin DV. aprobarea noastră pentru procurarea (cumpărarea eventual) din altă parte a țării.

Nu este obligatoriu a se livra: divane, dulapuri cu oglindă, fotolii, noptiere, covoare și orice alte obiecte, cari nu sunt necesare cazării acestor unități militare sau spitale aliate.

Caransebeș, la 20 Martie 1945.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Consilier referent:
Dimitrie Sgaverdia

NOTĂ OFICIALĂ

No. 1689 E. 1945.

Spre orientare și conformare, întrucât ar interesa pe vre-una din parohiile noastre, — comunicăm în copie ordinul No. 756901 al Subcomisiunii pentru aplicarea art. 12 din Convenția de armistițiu privitor la restituirea materialelor provenite din Basarabia.

Nu se restituie materialele care au fost procurate din regat (Vest de Prut) sau străinătate care au fost duse în Basarabia după data de 22. VI. 1941 și apoi evacuate. Pentru aceste materiale trebuie întocmit un tablou care să cuprindă:

denumirea materialului
cantitatea
localitatea de unde s'a procurat
data ducerii în Basarabia
data evacuării din Basarabia.

Acest tabel va fi însoțit de copii după actele care justifică proveniența lor. Tabelul cât și actele vor fi întocmite în trei exemplare din care două în limba română și în limba rusă. Acest tabel, împreună cu actele justificative se va înainta Comisiei Aliate de Control pentru aviz.

Caransebeș, la 30 Martie 1945.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Consilier referent:
Dimitrie Sgăverdia